

Bila un Melindas Geitsu fonda atbalsts Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektam

Pasaule pazīst bagātāko cilvēku — datormagnātu Bilu Geitsu. Daudzi ir saistīti ar viņa biznesu — vismaz tik lielā mērā, ka diendienā izmanto *Microsoft* programmatūru. Pēc Bila un viņa sievas Melindas uzskatiem, visu cilvēku dzīvei ir vienāda vērtība, tāpēc arī iespējams uzlabot dzīves kvalitāti jābūt vienādām. Šobrīd 87% jeb 5,5 miljardiem pasaules iedzīvotāju vēl nav piekļuves interneta resursiem. Lai mazinātu digitālo plaisu, šis miljonāru ģimenes fonds 2000.gadā nāca klajā ar Globālo bibliotēku iniciatīvu — programmu, kuras galvenais mērķis ir nodrošināt bezmaksas piekļuvi datoriem un internetam tieši publiskajās bibliotēkās, kas ir atvērtas ikvienam. Kopējo fonda finansējumu Globālajai bibliotēku programmai — 328 miljonus ASV dolāru — septiņos gados paredzēts piešķirt 12-15 pasaules valstīm.

Latvijas bibliotēku un kultūras dzīves speciālisti sadarbībā ar ietekmīgā fonda pārstāvjiem jau ilgāku laiku izstrādāja projektu: apkopoja nepieciešamos datus, iepazīstināja fonda darbiniekus ar bibliotekāro situāciju Latvijā un nākotnes plāniem saistībā ar LNB jaunās ēkas celtniecību u.c. Savukārt Geitsu fonda pārstāvji neatkarīgi no Latvijas partneriem vāca informāciju no citiem avotiem un fondiem, salīdzināja, analizēja, vērtēja faktus un skaitļus.

Un tad pienāca vēsturiskā diena: 2006.gada 30.novembrī Geitsu fonds paziņoja, ka trim valstīm — Botsvanai, Latvijai un Lietuvai — atvēlēti 17,5 miljoni ASV dolāru datoru infrastruktūras pilnīgošanai, interneta piekļuves paplašināšanai un lietotāju apmācībai. Botsvana saņems 1,1 miljonu, Latvija — 16,2 miljonus, Lietuva — 220 000 ASV dolāru.

Latvijai piešķirtajam grantam līdzī nāk arī valsts atbalsts 21,2 miljonu dolāru (11 miljonu latu) apmērā un *Microsoft* programmatūras dāvinājums 7,2 miljonu dolāru (4 miljonu latu) apmērā (<http://www.gatesfoundation.org/GlobalDevelopment/GlobalLibraries/Announcements/Announce-061130.htm>). Finansējuma pieprasījuma izstrādāšanā un sadarbībā ar Geitsu fondu iesaistījās gan Ministru prezidents Aigars Kalvītis un kultūras ministre Helēna Demakova, gan LNB direktors Andris Vilks un valsts aģentūras "Kultūras informācijas sistēmas" vadītāji Armands Magone un Sandra Ozoliņa.

Paužot prieku un gandarījumu par saspringto darbu un tā rezultātu, kultūras ministre Helēna Demakova preses konferencē uzsvēra, ka *Gaismaspils* nav tikai izcilas arhitektūras paraugs — būtībā tas ir ārkārtīgi moderns informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projekts, kura īstenošana dos iespēju visiem Latvijas iedzīvotājiem piekļūt globālā tīmekļa informācijai. *Gaismas tīkla* ideja aizrāvusi pat Bila un Melindas Geitsu fonda turētājus.

Piešķirtie līdzekļi tiks izmantoti 3833 datoru iegādei 874 bibliotēkām, 17 bibliotēku pieslēgšanai internetam un 853 bibliotēku internetslēguma uzlabošanai, visām 874 bibliotēkās tiks ierīkots bezvadu internets. Projekta īstenošanas gaitā moderno informācijas tehnoloģiju un interneta izmantošanā tiks apmācīti 1455 bibliotekāri un 7700 bibliotēku lasītāji.

Līdz šim daļā Latvijas publisko bibliotēku interneta pakalpojumi tika sniegti par maksu — Ls 0,30-0,50 stundā. Sakarā ar iesaistīšanos Geitsu fonda projektā no 2007.gada 1.janvāra visās publiskajās bibliotēkās jānodrošina bezmaksas piekļuve datoriem un globālajam tīmeklim. Tas paplašinās interneta izmantotāju loku un piesaistīs bibliotēkām jaunus lasītājus, tādējādi sekmējot arī izglītības līmeņa paaugstināšanos valstī.

Bila un Melindas Geitsu fonda Latvijai piešķirtais finansējums jāapgūst līdz 2008.gada vidum. Apjomīgo megaprojektu administrēs valsts aģentūra "Kultūras informācijas sistēmas". Lai projektu veiksmīgi realizētu, svarīgs būs gan valsts un pašvaldību atbalsts, gan pašu bibliotekāru aktīva iesaistīšanās visās projekta īstenošanas fāzēs, īpaši datorprasmju apguvē un globālā tīmekļa iespēju izmantošanā. Bibliotekāriem būs daudz jāmācās pašiem un nenogurstoši jāmāca lasītāji.

Milzīgie naudas līdzekļi *Gaismas tīklam* kā būtiskai LNB jaunās ēkas projekta sastāvdaļai ļaus ne vien nostiprināt visas Latvijas publiskās bibliotēkas, bet arī integrēt rajonu galvenās bibliotēkas kā nozares metodiskos un konsultatīvos centrus, vienlaikus — kā savu novadu kultūras un izglītības centrus nacionālajā un starptautiskajā informācijas aprītē. Ieguvēji būs visi Latvijas iedzīvotāji — neatkarīgi no dzīvesvietas, izglītības, ienākumiem utt.

Bila un Melindas Geitsu fonds kopumā pārsniedz 30 miljardus ASV dolāru (16 miljardus latu), tas ir, — četrus Latvijas gada budžetus. 2005. gadā veselības aizsardzībai, bibliotēkām, izglītībai un citiem mērķiem fonds piešķīra 1,36 miljardus ASV dolāru.

2006.gads bijis izvērstas Latvijas bibliotēku automatizācijas, internetizācijas un attīstības gads. Tā beigu unikālais notikums — Geitsu fonda atbalsts — ļaus nostiprināt bibliotēkas daudz augstākā kvalitātē, ātrāk sasniegt iecerēto un plānoto.

Lai visiem spēks un enerģija, pārliecība un neatlaidība 2007.gadā, jaunā projekta iespējas izmantojot!

Galvenā redaktore